

Sygn. akt IV Ua 2/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

16 marca 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 marca 2023 roku w Sieradzu

sprawy z odwołania A. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

z 10 listopada 2022 roku Nr (...)

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 grudnia 2022 roku sygn. akt IV U 221/22

oddala apelację.

Sygn. akt IV Ua 2/23

UZASADNIENIE

Decyzjami z 28 września 2022r., 6 października 2022r., 21 października 2022r. oraz z 10 listopada 2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. F. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 września 2022r. do 21 listopada 2022r.

W uzasadnieniu decyzji wskazał, że po ustaniu pracowniczego ubezpieczenia (31 sierpnia 2022r.) odwołujący kontynuował pracę zarobkową podjętą wcześniej od 1 września 2012r. do 1 października 2022r., na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...)B. I. oraz od dnia 18 lutego 2009r. do 9 października 2022r. zawartej ze Starostwem Powiatowym w Ł., które stanowią tytuł do objęcia ubezpieczeniem chorobowym. Organ rentowy wskazał, że odmowa prawa do zasiłku chorobowego nastąpiła na podstawie art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych(Dz. U. z 2022r. poz. 1009) oraz art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 1732).

W odwołaniu od w.w. decyzji, A. F. wniósł o ich zmianę i przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres od 1 września 2022r. do 21 listopada 2022r. W uzasadnieniu wskazał, że po ustaniu zatrudnienia nie kontynuuje umów zlecenia. Firma (...) nie istnieje od 2003r., a umowy zlecenia z (...) jak i ze Starostwem Powiatowym w Ł. zostały rozwiązane. Jako osoba chora i niezdolna do pracy nie kontynuował pracy zarobkowej od 31 sierpnia 2022r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 8 grudnia 2022r. Sąd Rejonowy w Sieradzu zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. F. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 01 września 2022 roku do 21 listopada 2022 roku.

Wyrok poprzedzono ustaleniami:

Ubezpieczony A. F. pozostawał w zatrudnieniu w Szpitalu w Z. do 31 sierpnia 2022r. Po tej dacie miał zawarte dwie umowy zlecenia z (...) w Ł. i firmą (...). Ostatnia z firm wyrejestrowała go w październiku 2022r.

Lekarz Orzecznik ZUS wydał orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy od 30 sierpnia 2022r. Po tej dacie odwołujący już nigdzie nie pracował, ani na podstawie umowy o pracę, ani na podstawie umowy zlecenia.

Nie otrzymał też żadnego wynagrodzenia od tych firm. Te umowy nadal były formalnie zawarte, jednakże A. F. nie wykonywał pracy. Ostatni kontakt z (...) w Ł., jak i (...) miał 30 sierpnia 2022r. Umowy z tymi firmami rozwiązał 30 sierpnia 2022r.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zeznań odwołującego. Przechodząc do oceny prawnej Sąd Rejonowy powołał treść art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 1732), zgodnie z którym zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała: 1) nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego, 2) nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowa ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Natomiast art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej stanowi, iż zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstaje w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstaje po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Odwołując się do poglądów doktryny, Sąd Rejonowy wskazał, że wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dotyczy sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu, natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Konstrukcja przesłanki „nienabycia” prawa do tego zasiłku pozwala więc na stwierdzenie, że ryzykiem chronionym powołanego przepisu jest niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, a także nowej działalności dającej źródło dochodu. Pojęcie działalności zarobkowej, niezdefiniowane ani na gruncie ustawy zasiłkowej, ani w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, należy rozumieć szeroko, jako każdą pracę (działalność) zarobkową, mogącą stanowić źródło dochodów. Pod pojęciem podjęcia lub kontynuowania działalności zarobkowej, stanowiącym przyczynę wyłączającą prawo do zasiłku, należy więc rozumieć istnienie innych źródeł dochodów, będących tytułem do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniających prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Podjęcie pracy na podstawie umowy zlecenia daje natomiast podstawę do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1009).

Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Wyjątkowość wyraża się w przyznaniu prawa do świadczenia w okresie, za który nie jest opłacana składka, osobom niepodlegającym ubezpieczeniu. Zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. Ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której

wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością, a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania. Jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia dojdzie do kontynuowania lub podjęcia działalności, zostanie ona objęta ubezpieczeniem chorobowym. Wówczas zdarzenie ubezpieczeniowe (choroba) będzie pozostawać w związku z nowym tytułem ubezpieczeniowym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001r., III ZP 11/01 OSP 2002 Nr 1, poz. 18,

W przedmiotowej sprawie pracowniczy tytuł ubezpieczenia chorobowego odwołującego ustał 31 sierpnia 2022r., a niezdolność do pracy powstała od 1 września 2022r. i trwała do 21 listopada 2022r., tj. po ustaniu zatrudnienia. Spełnione zostały zatem warunki do przyznania zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia zgodnie z cytowanym art. 7 ustawy.

Spornym w przedmiotowej sprawie było, czy wnioskodawcy przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za wyżej wskazany okres niezdolności do pracy, czy też zastosowanie ma art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej. Zdaniem Sądu I instancji powołany art. 13 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy zasiłkowej nie ma zastosowania do wnioskodawcy. Przepis mówi bowiem o kontynuowaniu działalności zarobkowej przez osobę niezdolną do pracy. Odwołujący takiej działalności nie kontynuował. Miał formalnie zawarte umowy zlecenia z (...) w Ł. i firmą (...), ale nie wykonywał na ich podstawie żadnej pracy i nie uzyskał wynagrodzenia w okresie niezdolności do pracy. Jako osoba niezdolna do pracy wnioskodawca nie kontynuował działalności zarobkowej, ani nie podjął działalności, która stanowiłaby dla niego tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Zatem wobec spełnienia pozytywnych przesłanek z art. 7 cyt. ustawy zasiłkowej oraz nieziszczenia się przesłanki negatywnej z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, odwołującemu przysługuje prawo do zasiłku chorobowego za sporny okres od dnia 1 września 2022r. do 21 listopada 2022r.

Uwzględniając powyższe, Sąd Rejonowy zmienił zaskarżone decyzje na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. i przyznał odwołującemu prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 września 2022r. do 21 listopada 2022r.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy, zaskarżając powyższy wyrok w całości. Wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia pomimo posiadania innego tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Wskazując na w.w zarzut, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Apelacja w przeważającej części odwołuje się do poglądów doktryny dot. pojęcia działalności zarobkowej. Przywołując treść art. 13 ust. 1 ustawy zasiłkowej, apelujący podkreśla, że przepis ten koncentruje uwagę na możliwości zarobkowania po ustaniu tytułu ubezpieczenia. Na gruncie przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy posłużono się zwrotem „praca zarobkowa” położono akcent na czynnik zarobkowy. Sposób zachowania uprawnionego został zakreślony możliwie najszerszej, dlatego posłużono się terminem „działalność”.

Inaczej rzecz ujmując, każdy przejaw zachowania człowieka, który przynosi przychód, jest wystarczającym powodem do pozbawienia prawa do zasiłku po ustaniu tytułu ubezpieczenia.

Zdaniem apelującego, A. F. po ustaniu pracowniczego ubezpieczenia kontynuował wcześniej podjętą pracę zarobkową na podstawie umów zlecenia, które stanowią tytuł do objęcia ubezpieczeniem chorobowym. Organ rentowy wskazał, iż skarżący nie obalił w toku postępowania domniemania kontynuowania działalności zarobkowej po ustaniu stosunku pracy. Umowy zlecenia łączące wnioskodawcę nie były umowami fikcyjnymi, a wręcz przeciwnie były realizowane. Sam fakt, że w okresie niezdolności do pracy wnioskodawca nie podejmował pracy, nie wyłącza faktu posiadania tytułu do ubezpieczenia. Fakt zaś zaniedbania zleceniodawcy wyrejestrowania go z ubezpieczenia i brak faktycznego rozwiązania umowy zlecenia pozostaje obojętny wobec kontynuacji stosunku prawnego, stanowiącego tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił :

Łącząca A. F. umowa zlecenia ze Starostwem Powiatowym w Ł., zawarta na okres od 1 stycznia 2022r. do 31 grudnia 2022r., została rozwiązana za porozumieniem stron z dniem 10 października 2022r. Ostatni rachunek za wykonanie prac zleconych A. F. złożył za miesiąc sierpień 2022r., a wypłaty dokonano przelewem 13 września 2022r. Natomiast umowa zlecenia z (...)w Ł., zawarta 1 września 2012r., została rozwiązana za porozumieniem stron z dniem 1 października 2022r. Ostatnie wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia z tym podmiotem A. F. otrzymał w lutym 2021r. (**porozumienie z (...) w Ł. i karta wynagrodzeń - k. 66-67, pismo Starostwa Powiatowego w Ł., rachunek za sierpień 2022r. , wniosek A. F. o rozwiązanie umowy zlecenia i aneks do umowy z 10.10.2022r. - k.70 -71,73-74**)

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Osią sporu w rozpoznawanej sprawie było, czy w związku z niezdolnością ubezpieczonego do pracy powstała 30 sierpnia 2022r., odwołujący kontynuował działalność zarobkową wynikającą z umów zlecenia ze Starostwem Powiatowym oraz z (...), po ustaniu pracowniczego ubezpieczenia z dniem 31 sierpnia 2022r.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2022r., poz. 1732), zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

O ile Sąd Okręgowy podziela przytoczone w apelacji stanowisko doktryny dotyczące pojęcia działalności zarobkowej, to nie podziela poglądu apelacji, iż brak faktycznego rozwiązania umowy zlecenia oraz zaniedbania zleceniodawcy wyrejestrowania go z ubezpieczenia, pozostaje obojętny wobec kontynuacji stosunku prawnego stanowiącego tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Kontynuacja , czy też podjęcie stosunku prawnego w rozumieniu art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy zasiłkowej wiąże się bowiem z wykonywaniem działalności zarobkowej, jako potencjalnego źródła zarobkowania, będącego tytułem do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Jak zasadnie wskazuje sam apelujący, w art.13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej ustawodawca kładzie akcent na czynnik zarobkowy, a więc każdy przejaw zachowania człowieka, który przynosi dochód. W powołanym przez apelującego wyroku z dnia 28 maja 2013 r. I UK 626/12 , Sąd Najwyższy podkreślił także (apelacja cytuje jedynie część stanowiska Sądu Najwyższego), iż dla przyjęcia że ubezpieczony nie kontynuował działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia go dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym, nie jest wykluczone, że umowa zlecenia zostanie rozwiązana przez czynności konkludentne równocześnie z ustaniem stosunku pracy, a więc po rozwiązaniu umowy o pracę. Przyjęcie takiej konstrukcji nie jest wykluczone, mimo formalnego rozwiązania umowy zlecenia w terminie późniejszym od ustania stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2005r., III CK 307/05, LEX nr 332953). Dlatego istotne jest szczegółowe ustalenie okoliczności faktycznych dotyczących kontynuowania umowy zlecenia po ustaniu stosunku pracy (wykonywania wynikających z niej obowiązków, przedkładania rachunków, otrzymania wynagrodzenia itp.), a następnie dokonanie ich prawnej oceny pod kątem, czy umowa zlecenia trwała (była kontynuowana) po rozwiązaniu umowy o pracę, czy też umowy te zostały rozwiązane równocześnie.

Odnosząc się do niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy poczynił ustalenia w omawianym zakresie. Nie budzi więc wątpliwości, że łącząca A. F. umowa zlecenia ze Starostwem Powiatowym w Ł. na okres od 1 stycznia 2022r. do 31 grudnia 2022r., została rozwiązana za porozumieniem stron z dniem 10 października 2022r., a ostatni rachunek złożony przez odwołującego z tytułu umowy zlecenia dotyczył miesiąca sierpnia 2022r. Natomiast umowa zlecenia

z (...) w Ł., została rozwiązana za porozumieniem stron z dniem 1 października 2022r., a ostatnie wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia z tym podmiotem A. F. otrzymał w lutym 2021r.

Powyższe fakty w pełni uzasadniają i wzmacniają ocenę Sądu Rejonowego, że odwołujący który stał się niezdolny do pracy, nie kontynuował działalności zarobkowej z tytułu umów zlecenia po ustaniu pracowniczego ubezpieczenia. Oznacza to, że nie została spełniona negatywna przesłanka, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zatem zarzut apelacji dot. naruszenia tego przepisu jest niezasadny.

W związku z powyższym apelacja jako całkowicie bezzasadna podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.